

DINOSAURUKSET

Tule mukaan jännittävään seikkailuun matkustamaan ajassa taaksepäin hurjat 200 miljoona vuotta! Siirrytään Mimmien ja Musapattien kanssa dinosaurusten aikaan...

Maailma näytti silloin hyvin erilaiselta. Silloin ei ollut olemassa Suomea tai Eurooppaa vaan mantereet muodostivat Pangean jäättiläismantereen. Kasvitkin oli erilaisia. Käpypalmuja, suuria saniaisia ja mummittipetäjiä kasvoi trooppisissa metsissä. Kukkia tai ruohoa ei vielä ollut. Olisipa hauskaa kävellä jäättiläissaniaisten alla!

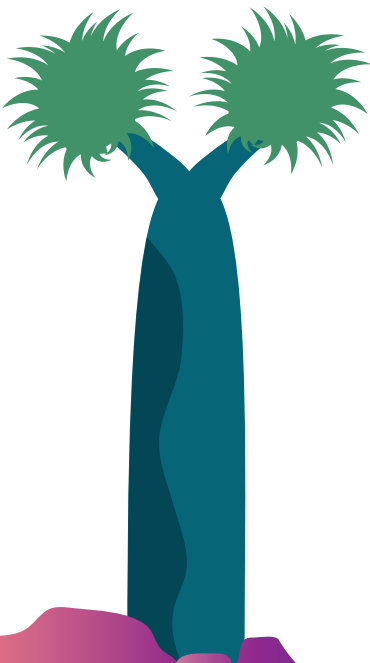
Dinosaurukset tallustelivat maapallolla noin 170 miljoonaa vuotta. Ajatelkaa, että nykyihminen on ollut olemassa vasta noin 300 000 vuotta. Otetaanpa mittanauha. 170 senttiä kuvaa niitä 170 miljoona vuotta jolloin dinosaurukset olivat olemassa. Nykyihmiset ovat olleet olemassa alle sentin mittaisen ajan. Aika hurjaa!

Ensimmäiset dinosaurukset syntyivät n. 250 miljoonaa vuotta sitten. Ajanjaksoa, jolloin dinosaurukset elivät kutsutaan mesotsooiseksi maailmankaudeksi. Se jaetaan trias-, jura- ja liitukausiin. Pangean keskialueet olivat hyvin kaukana merestä ja siellä oli yhtä kuivaa kuin aavikolla, esimerkiksi Saharassa. Useimmat eläimet kuten dinot asuivatkin mantereen reuna-alueilla, jossa ilmasto oli viileämpää ja kosteampaa.

Dinosaurukset olivat matelijoita, joista osa käveli kahdella ja osa neljällä jalalla. Jotkut dinosaurukset lensivät ja osa uiskenteli merten syvyyksissä. Maalla eläneistä dinosauruksista toiset olivat kasvisyöjiä, jotka mussuttivat valtavan määrän lehtiä ja toiset lihansyöjiä, jotka jahtasivat muita dinosauruksia. HUI!

Kasvisyöjädinoja kutsutaan sauropodeiksi. Sauropodit olivat valtavan kokoisia. Ne ovatkin sinivalaan lisäksi suurimpia eläimiä, joita maan pinnalla on koskaan elänyt. Bracciosauruksen etujalat olivat neljän metrin mittaiset eli lähes yhtä korkeat kuin kirahvi! Se paino 23 tonnia eli yhtä paljon kuin kolme urosnorsua. Barosaurus taas oli jopa 27 metriä pitkä! Eli yhtä pitkä kuin InterCity-junan vaunu!

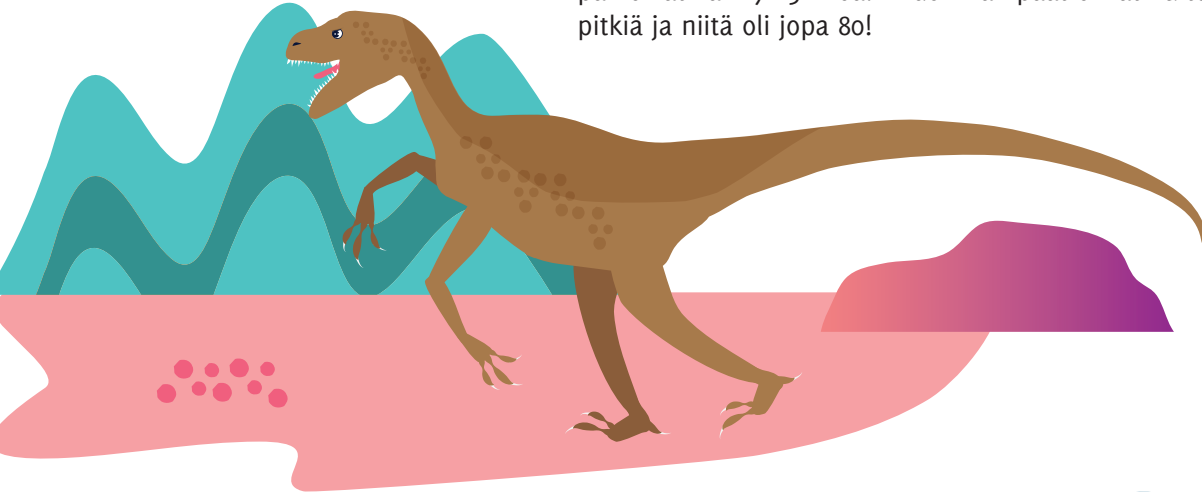
Lihansyöjädinoja eli petodinosauruksia kutsuttiin teropodeiksi. Näillä pedoilla oli isot hampaat ja vahvat leuat. Tunnetuin petodinosaurus oli Tyrannosaurus rex eli T-rex. Lähes kaikki petodinot kävelivät kahdella jalalla. T-rex juoksi yli 40 km tuntivauhtia mutta se ei pärjännyt Gallimimukselle, joka paineli jopa kahdeksaakymppiä. Aika kovaa vauhtia saisi huristella autolla, että pääsisi Gallimimuksia karkuun!

VELOCIRAPTOR:

Velociraptorit olivat pieniä, pensasmaalla eläneitä saalistajia. Ne painoivat vain 7-15 kiloa. Niiden hampaat olivat kuitenkin 2,5 senttiä pitkiä ja niitä oli jopa 80!

ALLOSAURUS:

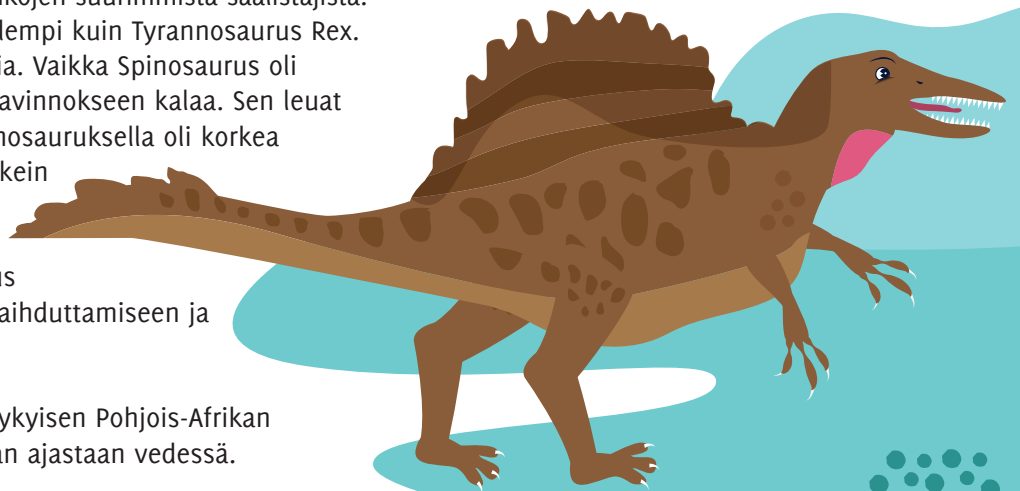
Yksi tunnetuimmista petodinosauruksista on Allosaurus. Allosaurus muistutti hieman Tyrannosaurusta mutta eli 70 miljoonaa vuotta aikaisemmin. Se oli 12 metriä pitkä ja painoi 3000 kiloa eli saman verran kuin tyttönorsu. Allosauruksella oli viisi varvasta ja eturaajoissa kolme sormea. Sormissa oli jopa 15 sentin eli neulepuikkojen mittaiset kynnet! Onneksi tässä seikkailussa ei törmätä allosauruksen kynsiin.

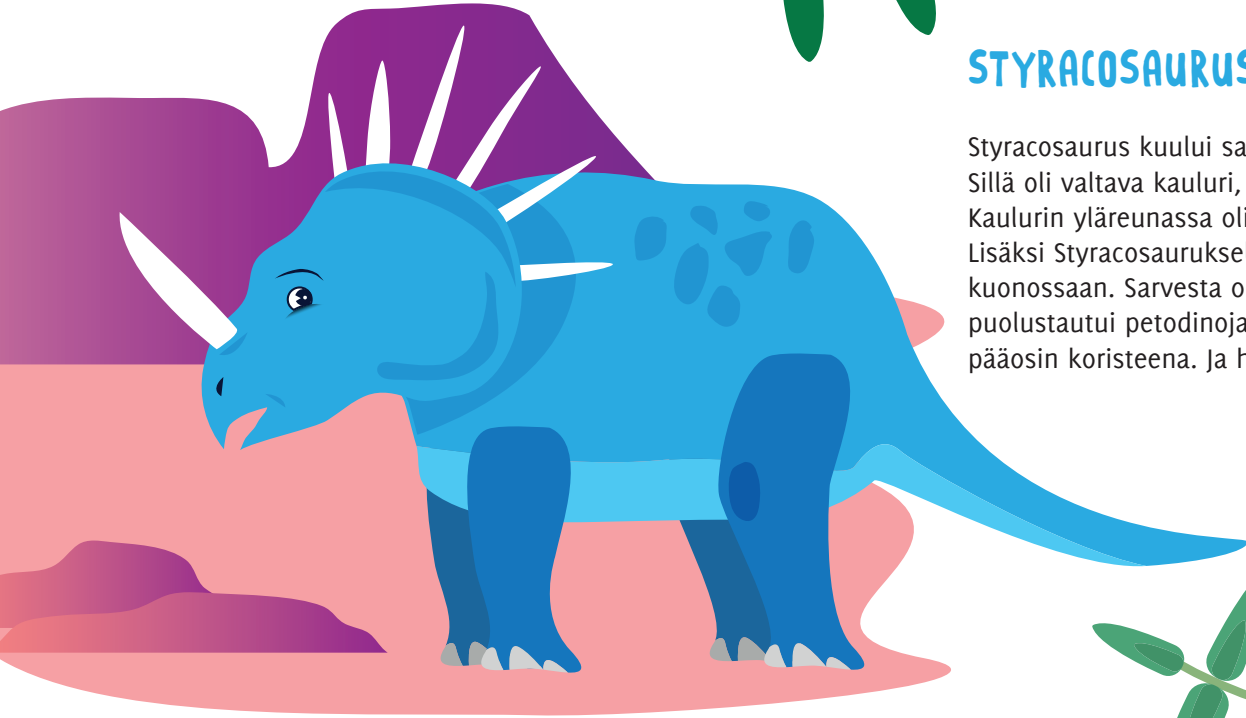
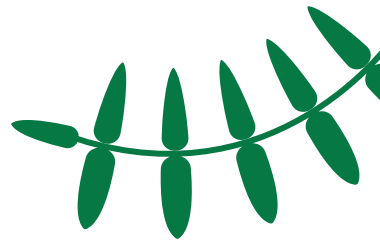

SPINOSAURUS:

Spinosaurus oli yksi kaikkien aikojen suurimmista saalistajista. Se oli 16 metrin mittaisena pidempi kuin Tyrannosaurus Rex. Painoa sillä oli hurjat 6,5 tonnia. Vaikka Spinosaurus oli hurjan kokoinen peto, se söi ravinnokseen kalaa. Sen leuat olivatkin kuin krokotiililla. Spinosauruksella oli korkea selkäharjanne, joka näytti melkein kuin purjeelta. Selkäpurjetta tukeneet luut olivat jopa 1,8 metrin pituisia. Spinosaurus käytti selkäpurjetta lämmön haihuttamiseen ja keräämiseen.

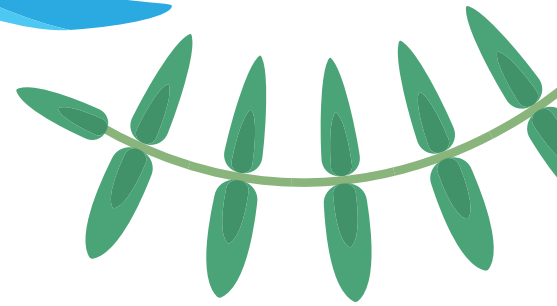
Spinosaurus eli liitukaudella nykyisen Pohjois-Afrikan alueella. Se eli suurimman osan ajastaan vedessä.

STYRACOSAURUS:

Styracosaurus kuului sarvinaamojen ryhmään. Sillä oli valtava kauluri, joka peitti sen niskan. Kaulurin yläreunassa oli kuusi pitkää piikkiä. Lisäksi Styracosauruksella oli mahtava sarvi kuonossaan. Sarvesta oli apua kun se puolustautui petodinoja vastaan. Kauluri oli pääosin koristeena. Ja hieno se olikin!

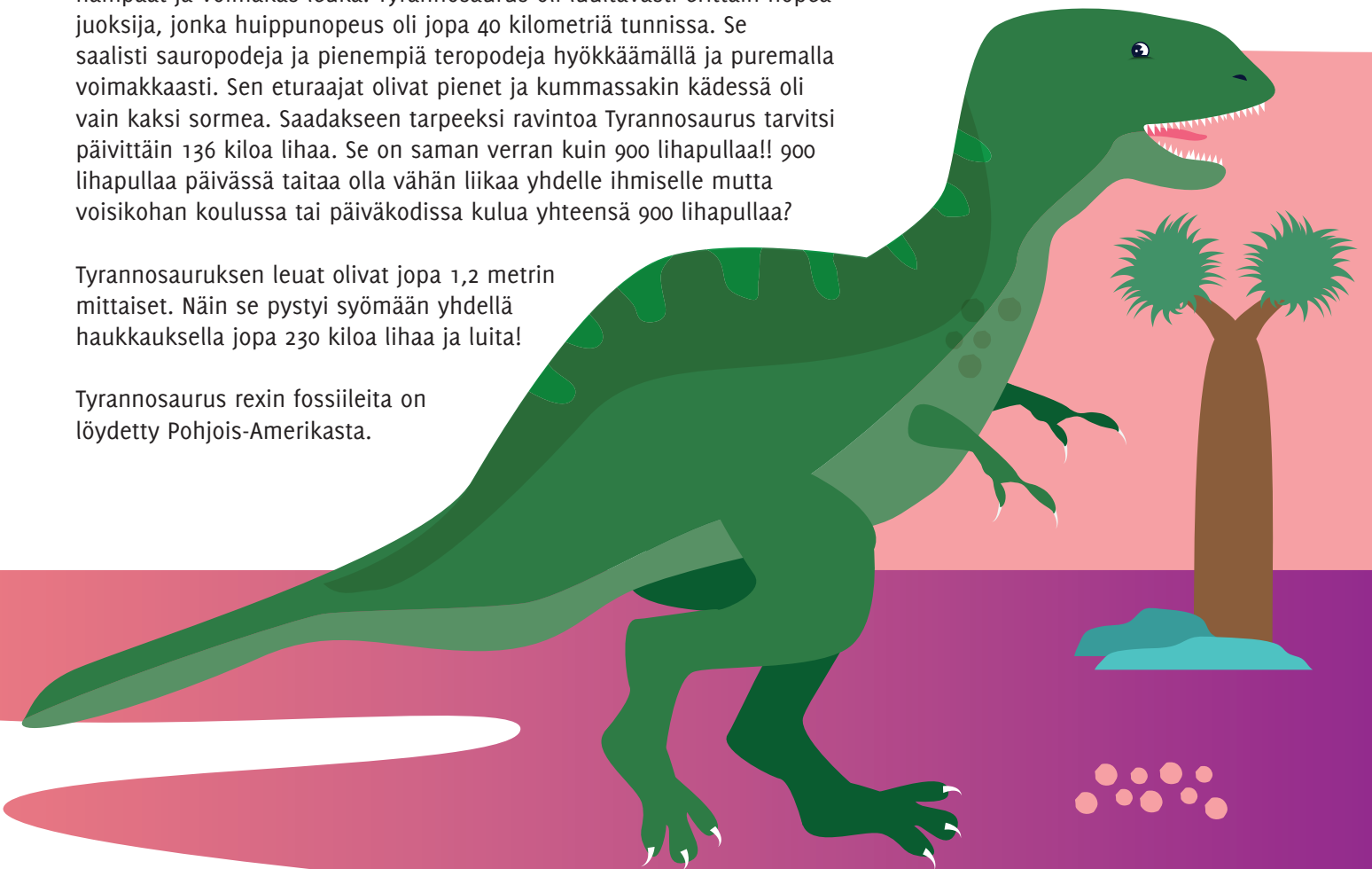

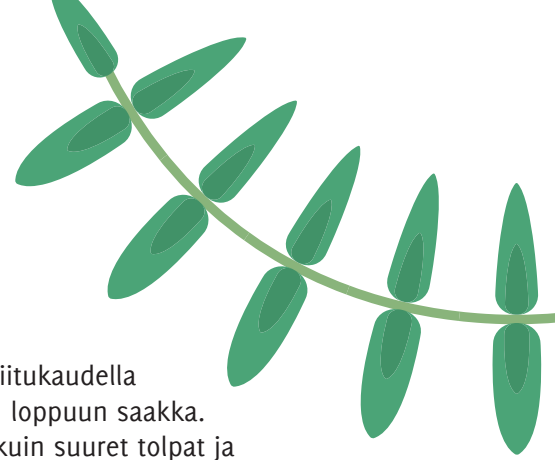
TYRANNOSAURUS REX:

Kuuluisin dinosaurus on Tyrannosaurus rex eli tyranniliskojen kuningas. T-rex oli hurja, 12 metriä pitkä peto. Sillä oli valtavan suuret ja kestävät hampaat ja voimakas leuka. Tyrannosaurus oli luultavasti erittäin nopea juoksija, jonka huippunopeus oli jopa 40 kilometriä tunnissa. Se saalisti sauropodeja ja pienempiä teropodeja hyökkäämällä ja puremalla voimakkaasti. Sen eturaajat olivat pienet ja kummassakin kädessä oli vain kaksi sormea. Saadakseen tarpeeksi ravintoa Tyrannosaurus tarvitsi päivittäin 136 kiloa lihaa. Se on saman verran kuin 900 lihapullaa!! 900 lihapullaa päivässä taitaa olla vähän liikaa yhdelle ihmiselle mutta voisikohan koulussa tai päiväkodissa kulua yhteensä 900 lihapullaa?

Tyrannosauruksen leuat olivat jopa 1,2 metrin mittaiset. Näin se pystyi syömään yhdellä haukkauksella jopa 230 kiloa lihaa ja luita!

Tyrannosaurus rexin fossiileita on löydetty Pohjois-Amerikasta.

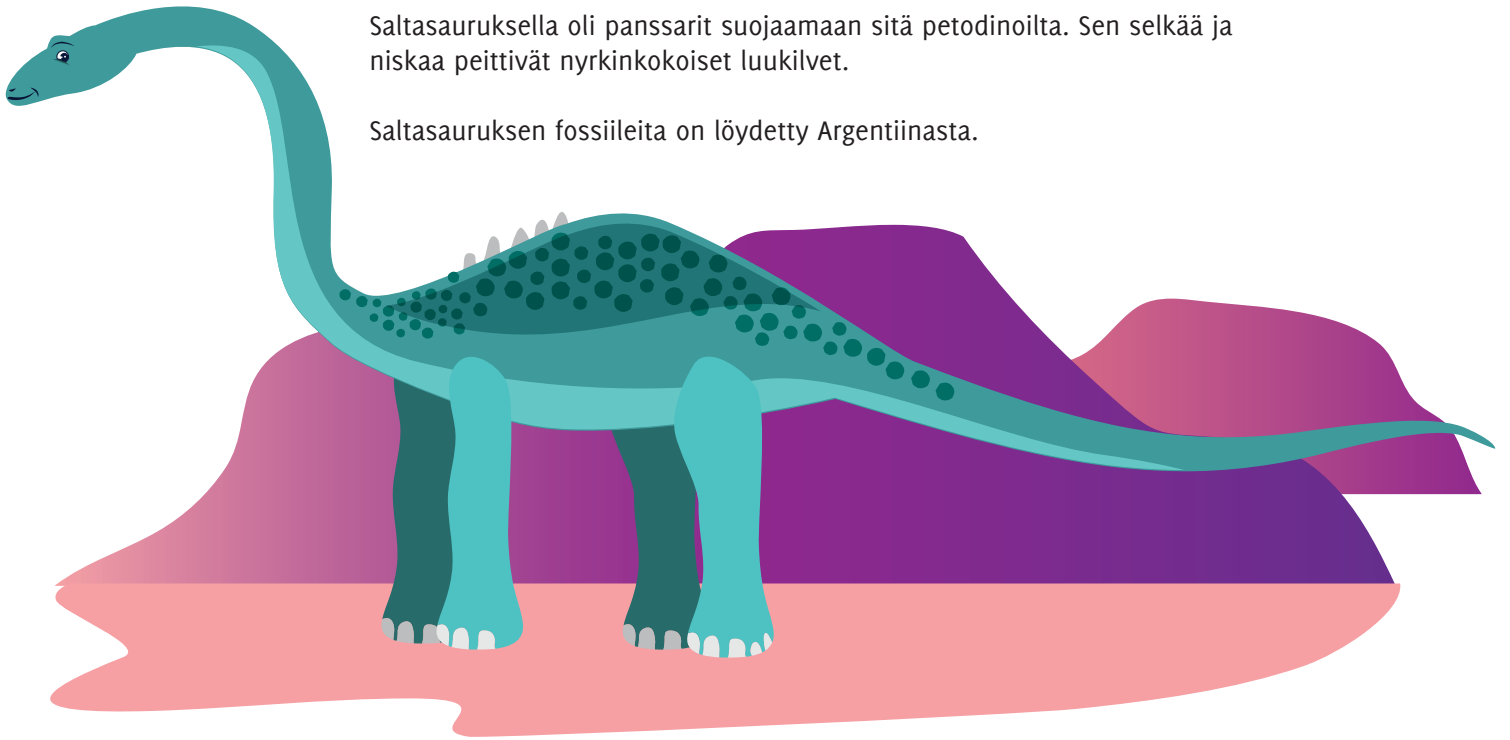

SALTASAURUS:

Tämä jättikokoinen kasvisyöjä ilmaantui maapallolle liitukaudella n. 80 miljoonaa vuotta sitten. Niitä eli aina liitukauden loppuun saakka. Saltasaurukset olivat 12 metriä pitkiä. Sen jalat olivat kuin suuret tolpat ja takajalassa oli viisi varvasta. Se rouskutteli ruuakseen valtavan määrän kasviksia joka päivä.

Saltasauruksella oli panssarit suojaamaan sitä petodinoilta. Sen selkää ja niskaa peittivät nyrkinkokoiset luukilvet.

Saltasauruksen fossiileita on löydetty Argentiinasta.

DIPLODOCUS:

Neljällä jalalla kävellyt kasvisyöjä, Diplodocus eli n. 150 miljoonaa vuotta sitten. Se oli 29 metriä pitkä ja painoi 10-15 tonnia. Sen kaula oli jopa seitsemän metriä pitkä! Eli yli kolme kertaa pidempi kuin kirahvin kaula. Se pureskeli pitkillä hampaillaan sekä puiden lehtiä että maassa kasvaneita kasveja.

Diplodocusen fossiileja on löydetty Pohjois-Amerikasta.

